

จดหมายข่าว บัญชีประชาชาติ

Newsletter

ฉบับที่ 8 ปี 2550 (ไตรมาส 4 / 2550)

คุยกันหน่อย

การจัดทำรายได้ประชาชาติ ปี 2549 รวมทั้ง GDP ไตรมาส 3/2550 ที่ได้แถลงข่าวไปเมื่อวันที่ 3 ธ.ค. 2550 นี้ ได้มีการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญ และมีผลกระทบต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติหรือ GNP ตลอดจนรายได้ประชาชาติต่อหัว

จดหมายข่าวฉบับนี้จึงขอแนะนำรายละเอียดการเปลี่ยนแปลง ตลอดจนผลกระทบต่างๆ มาเสนอไว้ และเนื่องจากเป็นเรื่องสำคัญ และมีรายละเอียดค่อนข้างมาก จึงต้องใช้เนื้อที่ของจดหมายข่าวทั้งฉบับ

ส่วนหน้าหลัง แสดงให้เห็นถึงความก้าวหน้าของการจัดทำบัญชีประชาชาติของไทย พร้อมทั้งเปรียบเทียบกับประเทศในภูมิภาคอาเซียนด้วย

ขอบคุณทุกท่านที่ติดตามจดหมายข่าวฯ

เรื่องในฉบับ

- ผลตอบแทนจากการลงทุนต่างประเทศ : ส่วนแบ่งที่ทำให้ GNP ของไทยลดลง
- ความก้าวหน้าการจัดทำบัญชีประชาชาติของประเทศไทย
- ศัพทบัญญัติประชาชาติ

ผลตอบแทนการลงทุนจากต่างประเทศ : ส่วนแบ่งที่ทำให้ GNP ของไทยลดลง

ศ.ดร.เจนจิรา

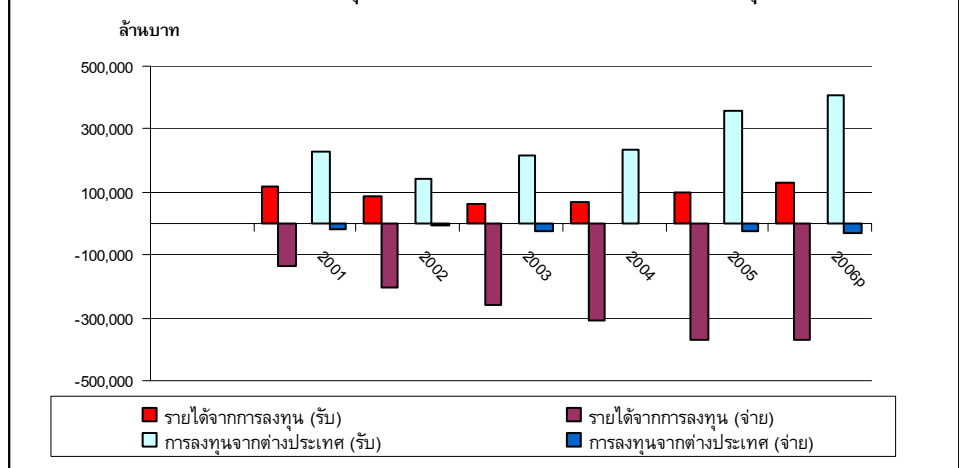
สุริยา จันทร์กระจ่าง
ศิริ ทิวาลักษณ์

บทนำ

ประเทศที่มีระบบเศรษฐกิจแบบเปิดย่อมมีธุรกรรมที่เกี่ยวข้องกับประเทศอื่นๆ หรือที่เรียกกันว่า ธุรกรรมภาคต่างประเทศ (External Transaction) เช่น มีการแลกเปลี่ยนซื้อขายสินค้าและบริการ การเคลื่อนย้ายแรงงานระหว่างประเทศ รวมทั้งมีการเปิดโอกาสให้นักลงทุนต่างชาติสามารถนำเงินเข้ามาลงทุนและดำเนินธุรกิจภายในประเทศได้ ภายใต้กฎเกณฑ์หรือเงื่อนไขที่เจ้าของ

ลงทุนต่างชาติเข้ามาดำเนินธุรกิจในสาขาต่างๆ ทั้งในรูปแบบการลงทุนโดยตรง (Foreign Direct Investment) โดยนำเงินทุนเข้ามาถือหุ้นในกิจการที่ตั้งอยู่ในอาณาเขตพื้นที่ของประเทศ เพื่อทำการผลิตสินค้าและบริการออกสู่ตลาด สามารถทำกำไรจากการผลิตได้โดยตรง และอีกลักษณะหนึ่งคือการลงทุนในตลาดทุน (Capital market) เช่น การซื้อหุ้นในตลาดหลักทรัพย์ รวมทั้งพันธบัตร หุ้นกู้ หรือตราสารหนี้อื่นๆ ซึ่งได้รับผลตอบแทนจากกำไร (หรือขาดทุน) จากส่วนต่างของราคาหุ้นในวันที่ซื้อและวันที่ขาย หรือถือไว้ระยะหนึ่ง

ภาพที่ 1 การลงทุนจากต่างประเทศและรายได้จากการลงทุน

ประเทศกำหนดขึ้น

ประเทศไทย นับว่าเป็นประเทศที่ประตูเศรษฐกิจเปิดกว้างประเทศหนึ่ง ธุรกรรมระหว่างประเทศมีความสำคัญค่อนข้างสูงต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศ ทั้งในส่วนของการส่งออกและนำเข้าสินค้าและบริการระหว่างประเทศ ซึ่งในปี 2549 มีมูลค่ารวมกันถึง 11.2 ล้านล้านบาท หรือประมาณ 1.4 เท่าของ GDP นอกจากการนำเข้าและส่งออกแล้วยังเปิดโอกาสให้นัก

เพื่อรับเงินปันผล หรือได้ผลตอบแทนในรูปแบบอื่นๆ เช่น ดอกเบี้ย เป็นต้น

โดยเงินทุนที่นำมาซื้อหุ้น พันธบัตร หรือตราสารต่างๆ ผ่านตลาดทุนนั้น จะถูกส่งผ่านไปยังผู้ประกอบการในประเทศที่เป็นผู้ออกตราสารทุนต่างๆ ให้สามารถนำเงินทุนที่ระดมมาจากตลาดทุนนี้ มาใช้ในกิจกรรมการผลิตสินค้าและบริการจริงอีกต่อหนึ่ง และในทางกลับกันนักลงทุนในประเทศ ก็สามารถนำเงินไปลงทุนในประเทศอื่น ทั้งในรูปแบบการลงทุนโดยตรง

ผลตอบแทนการลงทุนจากต่างประเทศ : ส่วนแบ่งที่ทำให้ GNP ของไทยลดลง

และลงทุนผ่านตลาดทุน ซึ่งได้รับผลตอบแทนกลับมามีมูลค่าในประเทศตนเองได้เช่นกัน

ในแต่ละประเทศจะมีนักลงทุนต่างชาตินำเงินทุนเข้ามาลงทุนมากน้อยเพียงใด ขึ้นอยู่กับปัจจัยพื้นฐานและบรรยากาศการลงทุนของประเทศ เช่น ทรัพยากรธรรมชาติ ระบบโครงสร้างพื้นฐาน ระดับรายได้ ระดับการศึกษา กำลังแรงงาน ความมั่นคงทางเศรษฐกิจและการเมือง และเงื่อนไขทางกฎหมายที่แต่ละประเทศกำหนดขึ้น เป็นต้น

จากข้อมูลในบัญชีดุลการชำระเงินของธนาคารแห่งประเทศไทยใน

ตารางที่ 1. มูลค่าการลงทุนจากต่างประเทศ และรายได้ผลตอบแทนการลงทุน

	2544	2545	2546	2547	2548	2549p
รายได้จากการลงทุน (รับ)	118,161	87,633	64,351	65,178	99,032	125,316
รายได้จากการลงทุน (จ่าย)	-283,271	-304,154	-336,898	-376,973	-435,409	-435,376
การลงทุนจากต่างประเทศ (รับ)	225,412	144,149	216,647	235,646	324,437	344,008
การลงทุนจากต่างประเทศ (จ่าย)	-18,992	-7,330	-25,508	-2,885	-21,296	-38,977

ที่มา : ธนาคารแห่งประเทศไทย

ภาพที่ 1 และตารางที่ 1 แสดงถึงมูลค่าการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศที่ไหลเข้ามาในแต่ละปี มีมูลค่าสูงและเพิ่มขึ้นตลอดเวลา จนถึงปี 2549 มีมูลค่าถึง 344,008 ล้านบาท และนักลงทุนต่างประเทศได้รับผลตอบแทนกลับไปได้เท่ากับ 435,376 ล้านบาท ในทางกลับกัน นักลงทุนไทยนำเงินไปลงทุนต่างประเทศ 38,977 ล้านบาท และมีผลตอบแทนกลับมามีมูลค่า 125,316 ล้านบาท จะเห็นว่าประเทศไทยมียอดการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศระหว่างด้านรับและด้านจ่ายแตกต่างกันมากถึง 8.8 เท่า และผลตอบแทนการลงทุนส่งกลับแตกต่างกัน 3.5 เท่า

อย่างไรก็ตาม เมื่อมีนักลงทุนต่างชาติมาลงทุนในประเทศมากขึ้น สถานะทางรายได้ที่เกิดจากกิจกรรมการผลิตสินค้าและบริการในภาพรวมของประเทศย่อมเพิ่มสูงขึ้นด้วย ดังเห็นได้จากตัวเลขผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ หรือ GDP ขยายตัวสูงขึ้นทุก ๆ ปี ซึ่งหลายคนยินดีกับตัวเลขดังกล่าว แต่เมื่อถึงเวลาหนึ่งนักลงทุนต่างชาติซึ่งเป็นเจ้าของปัจจัยทุนได้นำผลกำไรส่งกลับประเทศตนเอง จะมีผลทำให้รายได้ส่วนที่เหลือตกถึงมือคนไทยในฐานะเจ้าของปัจจัยที่ดินและปัจจัยแรงงาน ไม่เต็มเม็ดเต็มหน่วยเหมือนกับกิจกรรมการผลิตที่มาจากทุนของคนในประเทศเองทั้งหมด

ดังนั้น กระบวนการวัดผลการพัฒนาประเทศทางด้านเศรษฐกิจจึงไม่ควรมองข้ามตัวเลขผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติ หรือ GNP ซึ่งเป็นตัวเลขที่แสดงถึงรายได้ที่จะตกอยู่ในมือของคนในประเทศอย่างแท้จริง ในบางประเทศตัวเลข GNP จะสูงกว่า GDP บางประเทศจะต่ำกว่า

ขึ้นอยู่กับว่าประเทศนั้น ๆ มีนักลงทุนไปลงทุนในต่างประเทศมากกว่าส่วนที่นักลงทุนต่างชาติเข้ามาลงทุนในประเทศตนเองมากน้อยเพียงใด และเมื่อนำ GNP มาหารเฉลี่ยด้วยจำนวนประชากรของประเทศ จะได้รายได้ต่อหัว (Per capita GNP) ซึ่งก็จะเพิ่มขึ้นหรือลดลงตามไปด้วย

หลักการบันทึกธุรกรรมทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศ

การบันทึกข้อมูลธุรกรรมทางเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นระหว่างประเทศ จำเป็นต้องกำหนดนิยามพื้นฐาน เพื่อแยกสถานะว่าส่วนใดเป็นธุรกรรมภายในประเทศ (Domestic Transaction) และส่วนใดเป็นธุรกรรม

ระหว่างประเทศหรือภาค
ล้นบาท ต่างประเทศ (External Trans-

action) ในส่วนของธุรกรรมระหว่างประเทศจะเกิดขึ้นได้เมื่อธุรกรรมนั้นมีการข้ามพรมแดนทางเศรษฐกิจของประเทศ (Territorial boundary) และนำไปสู่การวัดมูลค่าทางเศรษฐกิจในรูปแบบต่างๆ ตามประเภทกิจกรรมที่เกิดขึ้น ซึ่งในแง่การทำธุรกรรมจะเห็นว่า

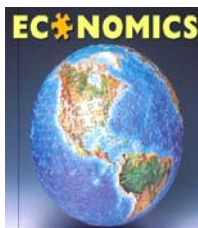
ในปัจจุบันนี้มีรูปแบบหลากหลาย มิใช่เพียงแค่มีการนำเข้าหรือส่งออกสินค้าที่เห็นว่าการข้ามพรมแดนประเทศหรือผ่านพิธีการศุลกากรเท่านั้น แต่ยังมีธุรกรรมอื่นๆ อีกหลายรายการที่ลักษณะเสมือนมีการข้ามพรมแดนด้วย

ในขั้นต้นนี้ขอกล่าวถึงหลักการพื้นฐานในการบันทึกธุรกรรมระหว่างประเทศที่องค์การการเงินระหว่างประเทศ (International Monetary Fund: IMF) ได้วางกฎเกณฑ์ไว้เพื่อให้ประเทศต่างๆ ยึดถือและใช้เป็นมาตรฐานร่วมกัน โดยพิจารณาจากนิยามพื้นฐาน ที่ระบุว่าใครคือสมาชิกในประเทศบ้าง ดังนี้

Resident คือ สถานะของความเป็นสมาชิกในประเทศ ครอบคลุมทั้งในส่วนของคนที่มีสัญชาติในประเทศ (Local Nationality) ที่ดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจอยู่ในพื้นที่ประเทศตนเอง และรวมทั้งในส่วนของคนสัญชาติอื่นที่เข้ามาดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจในพื้นที่ประเทศอยู่ต่อเนื่องถาวร โดยมีระยะเวลาเกินกว่า 1 ปีขึ้นไป

Non resident คือ สถานะที่ไม่มีสัญชาติของประเทศ ครอบคลุมผู้ที่มีสัญชาติอื่นทั้งในส่วนที่พำนักอาศัยอยู่ในประเทศต่างๆ และผู้ที่พำนักอาศัยอยู่ในประเทศ แต่ดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจในพื้นที่ระยะสั้นต่ำกว่า 1 ปี

ขณะเดียวกัน หากคนสัญชาติในประเทศไปทำงานต่างประเทศ หรือไป

ผลตอบแทนการลงทุนจากต่างประเทศ : ส่วนแบ่งที่ทำให้ GNP ของไทยลดลง

ดำเนินกิจกรรมในต่างประเทศมีระยะเวลามากกว่า 1 ปีขึ้นไป ก็จะมีสถานะเป็น Non resident ด้วยเช่นกัน โดยที่นิยาม Resident / Non resident ที่กล่าวถึงข้างต้นนี้ สามารถใช้กำหนดความเป็นสมาชิกของประเทศได้ทั้งในกรณีที่เป็นตัวบุคคล ครุวัเรือน หน่วยธุรกิจ องค์กรและสถาบันต่าง ๆ

เมื่อแยกสถานะระหว่าง resident และ Non resident ได้แล้วก็จะสามารถแยกธุรกรรมทางเศรษฐกิจได้ชัดเจนขึ้น โดยที่ **ธุรกรรมในประเทศ** (Domestic transaction) หมายถึงธุรกรรมที่เกิดขึ้นระหว่าง Resident กับ Resident ส่วน **ธุรกรรมต่างประเทศ** (External transaction) หมายถึงธุรกรรมที่เกิดขึ้นระหว่าง Resident กับ Non resident

ตัวอย่างเช่น การซื้อขายสินค้าระหว่างคนสัญชาติไทยที่อยู่ในประเทศด้วยกันเอง นับเป็น Domestic transaction โดยที่รายได้จากกิจกรรมการค้าขายระหว่าง resident ต่อ resident นี้ จะนับรวมอยู่ใน GDP ของประเทศ ส่วนการซื้อขายสินค้าระหว่างคนสัญชาติไทย (resident) กับคนสัญชาติอื่น (non resident) นับเป็น External transaction บันทึกเป็นรายการการนำเข้าและส่งออกระหว่างประเทศ (Export and Import) โดยที่กิจกรรมซื้อขายระหว่างประเทศนั้น นอกจากจะนับรวมในส่วนที่ข้ามเขตแดนประเทศโดยมีการซื้อขายผ่านกระบวนการทางศุลกากรแล้ว ยังต้องนับการซื้อขายที่แม้ว่าจะเกิดขึ้นในพื้นที่ของประเทศก็ตาม ดังเช่นในกรณีนักท่องเที่ยวต่างชาติที่เดินทางเข้ามาในประเทศ ได้ใช้จ่ายซื้อสินค้าอุปโภคบริโภคภายในพื้นที่ประเทศ จะถูกนับรวมเป็นส่วนหนึ่งของการส่งออกด้วยเช่นกัน

การใช้นิยาม resident และ non resident ในการกำหนดสถานะภาพธุรกรรมที่เกี่ยวข้องกับการลงทุนจะมีองค์ประกอบที่เกี่ยวข้อง 2 ส่วนคือ **นักลงทุน** สามารถแยกเป็น resident investor และ non resident

investor และองค์ประกอบที่ 2 คือ **สถานประกอบการ** ซึ่งหมายถึงหน่วยธุรกิจที่ทำการผลิตสินค้าหรือบริการ ก็สามารถแยกได้ 2 สถานะเช่นกัน โดยพิจารณาจากที่ตั้งหรือมีการดำเนินกิจกรรมอยู่ในประเทศมากกว่า 1 ปีขึ้นไป จะนับเป็น resident enterprises ส่วนหน่วยธุรกิจที่ตั้งอยู่ในต่างประเทศหรืออยู่ในประเทศ แต่น้อยกว่า 1 ปี นับเป็น non resident enterprises (ในทางปฏิบัติอาจพิจารณาจากลักษณะกิจกรรมที่ดำเนินการ หากไม่สามารถแยกกระบวนการผลิตออกจากหน่วยธุรกิจแม่ที่อยู่ในต่างประเทศได้ เช่น กรณีกิจกรรมการบินพาณิชย์ของสายการบินต่างชาติ แม้ว่าจะมีกิจกรรมเข้ามาให้บริการในประเทศในระยะยาวก็ตาม แต่ก็ยังถือว่าเป็น non resident enterprise เป็นต้น)

การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ (Foreign Direct Investment) ตามมาตรฐานของ IMF หมายถึงกรณีที่ Non resident investors นำเงินเข้ามาลงทุนในกิจการที่ตั้งอยู่ในประเทศ โดยครอบคลุม 3 ส่วน คือ

- 1) การนำเงินต่างประเทศเข้ามาถือหุ้นสามัญของกิจการในประเทศ

- 2) เงินกู้ต่างประเทศจากบริษัทแม่หรือบริษัทในเครือ ปล่อยกู้ให้กับบริษัทลูกหรือบริษัทในเครือที่ดำเนินกิจการอยู่ในประเทศ

- 3) กำไรที่นำกลับมาลงทุน (Reinvested Earning: RE) หมายถึงเมื่อกิจการที่มีผู้ถือหุ้นเป็นชาวต่างชาติดำเนินกิจกรรมการผลิตแล้วมีผลกำไรเกิดขึ้น กำไรส่วนที่มีได้จัดสรรเป็นเงินปันผลคืนให้ผู้ถือหุ้น โดยกิจการได้สะสมไว้และนำมาลงทุนขยายกิจการต่อเนื่องไป ตามนิยามคู่มือบัญชีดุลการชำระเงินฉบับล่าสุด ให้นำกำไรสะสมนี้ แบ่งตามส่วนของผู้ถือหุ้นที่เป็นชาวต่างชาติและบันทึกเป็นผลตอบแทนการลงทุนส่งกลับ แล้วต้องบันทึกไว้เป็นส่วนหนึ่งของ FDI ที่นำกลับเข้ามาลงทุนในประเทศในจำนวนเดียวกันด้วย

มูลค่าการลงทุนและผลตอบแทนการลงทุนจากต่างประเทศ

ระบบบัญชีประชาชาติ บันทึกกิจกรรมทางเศรษฐกิจของประเทศ โดยมีกรอบแนวคิด วิธีการจัดทำ รวมทั้งการนำเสนอตามมาตรฐานสากล โดยจะใช้นิยาม Resident และ Non resident เพื่อจำแนกธุรกรรมทางเศรษฐกิจที่เป็น Domestic transaction และ External transaction โดยการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ จะถูกบันทึกในบัญชีต่างๆ ดังนี้

- 1) **ผลกระทบต่อบัญชีดุลการชำระเงิน (Balance of Payment)** บัญชีดุลการชำระเงินเป็นหนึ่งใน 5 ของระบบบัญชีประชาชาติ ปัจจุบันรับผิดชอบโดยธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) เป็นบัญชีแสดง

ความสัมพันธ์ทางการเงินระหว่างระบบเศรษฐกิจไทยกับภาคต่างประเทศ บัญชีนี้แยกออกเป็น 2 ส่วนหลัก คือ 1) ดุลบัญชีเดินสะพัด (Current accounts) ครอบคลุมธุรกรรมทางด้านการซื้อขายสินค้าและการบริการ เงินโอนที่อยู่ในรูปของเงินบริจาค และความช่วยเหลือระหว่างประเทศ รวมทั้งค่าธรรมเนียมระหว่างประเทศ และ 2) ดุลบัญชีเงินทุนและการเงิน (Capital and Financial accounts) ครอบคลุมการหมุนเวียนของกระแสเงิน และการลงทุนในรูปการกู้ยืม หรือการลงทุนโดยตรง รวมทั้งผลประโยชน์จากการลงทุน

แนวคิดในการบันทึกข้อมูลการลงทุนจากต่างประเทศและผลกำไรส่งกลับในการจัดทำบัญชีดุลการชำระเงินในช่วงก่อนเดือนตุลาคม 2549 ธปท. ซึ่งเป็นหน่วยงานผู้จัดทำบันทึกยอดเงินการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ โดยมีนิยามว่าหน่วยธุรกิจใดที่มีการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศที่อยู่ในข่ายต้องบันทึกข้อมูลในดุลชำระเงิน คือ หน่วยธุรกิจที่มีนักลงทุนต่างชาติหรือ non resident investor เข้ามาถือหุ้นสามัญ หรือถือหุ้นที่ให้สิทธิในการออกเสียงตั้งแต่ร้อยละ 10 ของมูลค่าหุ้นโดยรวมขึ้นไป โดยนับเฉพาะเม็ดเงินที่เข้ามาถือหุ้นจริงตามที่ระบุในเอกสารแจ้งธนาคาร

ส่วนผลกำไรจากการดำเนินกิจกรรมการผลิตที่เกิดขึ้นจะถูกแบ่งออกเป็น 2 ส่วนคือ ส่วนที่ 1) จัดสรรเป็นเงินปันผลให้ผู้ถือหุ้น หากกิจการที่มีผู้ถือหุ้นเป็นชาวต่างชาติก็จะมีกำไรส่งกลับไปภูมิลำเนา

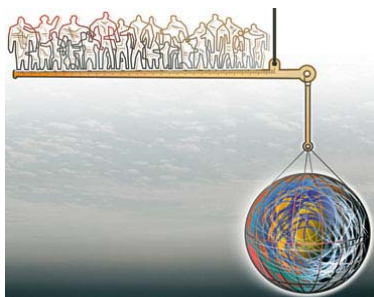

ผลตอบแทนการลงทุนจากต่างประเทศ : ส่วนแบ่งที่ทำให้ GNP ของไทยลดลง

ธนาคารแห่งประเทศไทยจะบันทึกในดุลการชำระเงินในรายการผลตอบแทนการลงทุน โดยบันทึกเฉพาะส่วนที่มีการจัดสรรเป็นเงินปันผล (Dividend) ให้แก่ผู้ถือหุ้นชาวต่างชาติส่งคืนภูมิสำเนาในต่างประเทศ ตามมูลค่าที่แจ้งในแบบรายงานของสถาบันการเงินที่รายงานต่ออปท. การบันทึกตามแนวคิดเดิมนี้มุ่งเน้นการแสดงผลที่สอดคล้องกับการไหลเวียนของกระแสทางการเงิน (Financial flow) ตามที่มีธุรกรรมการส่งเงินตราออกไปต่างประเทศจริง และส่วนที่ 2) ก็ควรจะถือไว้เป็นกำไรสะสมในรอบบัญชีเพื่อใช้ลงทุนขยายกิจการในอนาคตหรือลงทุนทดแทนการสึกหรอของทรัพย์สินถาวรที่ใช้ในกิจกรรมการผลิต โดยส่วนที่ 2) นี้ ตามแนวคิดเดิมจะไม่มีการบันทึกข้อมูลการส่งกลับในบัญชีเดินสะพัด ยิ่งถือว่ากำไรสะสมยังอยู่ในมือของกิจการในประเทศ และมีผลทำให้เงินออมของภาคธุรกิจมียอดเพิ่มขึ้นในจำนวนเดียวกัน และยังนับเป็นส่วนหนึ่งของรายได้ของคนในประเทศอีกด้วย

ต่อมา IMF ได้ปรับปรุงคู่มือการบันทึกบัญชีดุลการชำระเงิน โดยปรับนิยามการลงบัญชีรายการผลตอบแทนการลงทุนจากต่างประเทศใหม่ ตามข้อเท็จจริงเมื่อหน่วยธุรกิจดำเนินกิจกรรมการผลิตแล้วมีผลกำไรเกิดขึ้นแม้ว่าจะกันส่วนหนึ่งไว้เป็นกำไรสะสมแล้วก็ตาม แต่เม็ดเงินส่วนนี้หากคิดในแง่ความเป็นเจ้าของควรถือว่ากำไรสะสมนี้เป็นของนักลงทุนต่างชาติตามส่วนที่ถือหุ้นอยู่ ดังนั้น อปท. ได้ปรับปรุงวิธีการบันทึกบัญชี โดยให้มีการบันทึกกำไรส่วนที่ 2 นี้ด้วย โดยเพิ่มรายการ Reinvested Earnings หรือ RE ซึ่งหมายถึงผลกำไรส่วนที่จัดสรรเป็นกำไรสะสมในรอบบัญชีของกิจการที่มีผู้ถือหุ้นเป็นชาวต่างชาติ โดยบันทึกเหมือนมีการส่งเงินปันผลกลับคืนไปยังภูมิสำเนาของผู้ถือหุ้นชาวต่างชาติ

ขณะเดียวกันจะต้องบันทึกกำไรสะสมในรอบบัญชีเดียวกันนี้เสมือนมีการนำเงินกลับเข้ามาลงทุนในประเทศเพิ่มขึ้นในรอบบัญชีเดียวกัน โดยนับรวมไว้เป็นส่วนหนึ่งของรายการการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ (FDI) การบันทึกตามแนวคิดใหม่นี้มุ่งเน้นการรายงานข้อมูลที่ต้องการแยกสถานะการถือครองทรัพย์สิน และการมีรายได้ของผู้ถือหุ้นระหว่างผู้ถือหุ้นที่เป็น resident และ non resident ให้มีความถูกต้องชัดเจนขึ้น เพื่อนำไปสู่การประเมินความมั่งคั่งที่แท้จริงของประเทศต่อไป

ผลการปรับนิยามใหม่กระทบต่อบัญชีดุลการชำระเงิน 2 ส่วน (ตารางที่ 2) คือ

ดุลบัญชีเดินสะพัด ประกอบด้วยดุลการค้าและบริการ ดุลรายได้ และดุลเงินโอนและบริการ รายการผลตอบแทนการลงทุนจะปรากฏอยู่ในดุลรายได้ โดยบันทึกรายการ RE ด้านรายได้ในกรณีคนในประเทศไปลงทุนต่างประเทศส่งผลกำไรกลับคืนมา และบันทึกด้านรายจ่ายในกรณีคน

ต่างชาติมาลงทุนในประเทศแล้วส่งผลกำไรออกไปต่างประเทศ โดยที่รายการ RE ด้านรายรับเท่ากับ 3,732 2,792 5,600 5,016 10,013 และ 6,162 ล้านบาท ส่วนด้านรายจ่ายมีมูลค่า -52,202 -102,597 -137,505 -169,851 -181,033 และ -157,791 ล้านบาท ตั้งแต่ปี 2544 ถึง 2549 ตามลำดับ ส่งผลให้ค่า RE สุทธิสูงถึง -48,470° 99,805° 131,905° 164,835° 171,020 และ -151,629 ล้านบาท และเมื่อเทียบ RE สุทธิต่อ GDP จะพบว่า มีสัดส่วนสูงสุดในปี 2547 ที่ร้อยละ 2.5 และปรับตัวลดลงเหลือร้อยละ 1.9 ในปี 2549 (ดูตารางที่ 2)

การลงบัญชีรายการ RE ส่งผลให้ดุลบริการ รายได้ และเงินโอนในช่วงปี 2544 - 2549 เกินดุลเท่ากับ 115,389 84,000 41,688 51,336 24,254 และ 44,886 ล้านบาท และส่งผลต่อดุลบัญชีเดินสะพัด เกินดุลเท่ากับ 226,340 202,224 197,275 110,129 313,723 และ 79,210 ล้านบาท (ดูตารางที่ 2) เป็นยอดที่ต่ำกว่าเดิมหากไม่มีการบันทึกรายการ RE เนื่องจากนักลงทุนไทยไปลงทุนต่างประเทศได้ผลกำไรกลับมาน้อยกว่าส่วนที่นักลงทุนต่างประเทศมาลงทุนในไทย ผลกำไรส่งกลับสุทธิหรือ RE จึงมีค่าเป็นลบ ทำให้ดุลรายได้ลดลง

ดุลบัญชีเงินทุนและการเงิน ได้รับผลกระทบจากรายการ RE ทั้งด้านรับและด้านจ่าย เนื่องจากต้องบันทึกมูลค่าผลกำไรสะสมในรอบบัญชีของกิจการที่มีผู้ถือหุ้นเป็นชาวต่างชาติ นับรวมไว้ในการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ (FDI) โดยเปลี่ยนแปลงในระดับมูลค่าเท่ากับการเปลี่ยนแปลงในบัญชีเดินสะพัดตลอดจนกรม แต่มีเครื่องหมายเป็นบวก (+) ส่งผลให้ดุล FDI เพิ่มขึ้นตลอดจนกรม โดยมียอดสุทธิเท่ากับ 206,420 136,819 191,139 232,761 303,142 และ 305,031 ล้านบาท ส่งผลให้ดุลบัญชีทุนและการเงินอยู่ในระดับ -152,053 -80,731 -200,173 149,363 447,986 และ 218,337 ล้านบาท ในช่วงปี 2544 - 2549

เมื่อพิจารณาในภาพรวมแล้ว จะเห็นว่าดุลการชำระเงิน ยังคงมีสถานะเกินดุลเท่าเดิม เนื่องจากเมื่อกระทบยอดระหว่างดุลบัญชีเดินสะพัดที่ลดลง และดุลบัญชีเงินทุนที่เพิ่มขึ้นนั้น มีมูลค่าเท่ากัน จึงหักลบกันหมดไประหว่างดุลบัญชีทั้ง 2

การปรับนิยามของ FDI และรายได้ผลตอบแทนจากการลงทุน ส่งผลให้สัดส่วนดุลบัญชีเดินสะพัด และสัดส่วนดุลบัญชีเงินทุนต่อ GDP เปลี่ยนแปลงไป โดยเฉพาะสัดส่วนเงินลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศต่อ GDP มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นตลอดเวลาจนถึงปี 2549 อยู่ที่ร้อยละ 3.9 ของ GDP

ผลตอบแทนการลงทุนจากต่างประเทศ : ส่วนแบ่งที่ทำให้ GNP ของไทยลดลง

ตารางที่ 2. ดุลการชำระเงิน เปรียบเทียบระหว่างก่อนและหลังปรับนิยาม RE

หน่วย : ล้านบาท	2544	2545	2546	2547	2548	2549
1. ดุลบัญชีเดินสะพัด	226,340	202,224	197,275	110,129	313,723	79,210
1.1 ดุลการค้า	110,951	118,224	155,587	58,793	-337,977	34,324
1.2 ดุลบริการ รายได้และเงินโอน	115,389	84,000	41,688	51,336	24,254	44,886
ผลจาก RE สุทธิ	-48,470	-99,805	-131,905	-164,835	-171,020	-151,629
- รายการ RE (รับ)	3,732	2,792	5,600	5,016	10,013	6,162
- รายการ RE (จ่าย)	-52,202	-102,597	-137,505	-169,851	-181,033	-157,791
2. ดุลบัญชีเงินทุน	-152,053	-80,731	-200,173	149,363	447,986	218,337
2.1 การลงทุนโดยตรง FDI	206,420	136,819	191,139	232,761	303,142	305,030
- การลงทุนโดยตรงในต่างประเทศ	-18,992	-7,370	-25,508	-2,885	-21,296	-38,977
- การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ	225,412	144,149	216,647	235,646	324,437	344,008
ผลจากรายการ RE สุทธิ	48,470	99,805	131,905	164,835	171,020	151,629
- รายการ RE (รับ)	-3,732	-2,792	-5,600	-5,016	-10,013	-6,612
- รายการ RE (จ่าย)	52,202	102,597	137,505	169,851	181,033	157,791
2.2 การลงทุนในตลาดหลักทรัพย์	-40,034	-70,537	-5,118	126,168	222,288	142,950
2.3 การลงทุนอื่นๆ	-318,439	-147,013	-386,194	-209,566	-77,443	-229,643
3. ความคลาดเคลื่อนสุทธิ	-16,721	59,328	5,077	-29,565	87,173	179,978
4. ดุลการชำระเงิน	57,566	180,821	2,179	229,927	221,437	477,525
5. GDP (Nominal)	5,133,502	5,450,643	5,917,369	6,489,476	7,095,619	7,830,329
RE สุทธิ / GDP	0.9	1.8	2.2	2.5	2.4	1.9
ดุลบัญชีเดินสะพัดต่อ / GDP (%)	4.4	3.7	3.3	1.7	4.4	1.0
FDI / GDP (%)	4.0	2.5	3.2	3.6	4.3	3.9
ดุลชำระเงิน / GDP (%)	1.1	3.3	0.0	3.5	3.1	6.1

ที่มา : ธนาคารแห่งประเทศไทย

2) ผลกระทบต่อ GNP และ Per capita GNP

การจัดทำรายได้ประชาชาติในขั้นต้นจะเริ่มจากการคำนวณผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GDP) โดยใช้วิธีคำนวณ 3 ด้าน คือ ด้านการผลิต ด้านการใช้จ่าย และด้านรายได้

ในการคำนวณด้านการผลิตจะใช้วิธีการประเมินมูลค่าเพิ่มจากกิจกรรมการผลิตสินค้าและบริการทั้งหมดที่ดำเนินการอยู่ในอาณาเขตของประเทศ ซึ่งในการวัดค่า GDP จะครอบคลุมกิจกรรมที่ดำเนินการโดยสถานประกอบการที่เป็นสมาชิกในประเทศ (Resident unit) โดยมีได้คำนึงถึงสถานะของความเป็นเจ้าของกิจการว่าเป็นชนชาติเจ้าของประเทศ (Nationality) หรือไม่ ส่วนด้านการใช้จ่ายไม่ว่าจะเป็นมูลค่าการบริโภคของครัวเรือน การใช้จ่ายของรัฐบาล การลงทุน และการส่งออกสุทธิก็จะใช้หลักการเดียวกัน

ตัวอย่างเช่น กิจกรรมการก่อสร้างของเอกชน ซึ่งคำนวณจากฐานข้อมูล

จากรายงานการขออนุญาตปลูกสร้างอาคารที่รวบรวมจากองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นทั่วประเทศ ซึ่งนับรวมพื้นที่ก่อสร้างของกิจการเอกชนทุกราย ที่ตั้งสถานประกอบการอยู่ในพื้นที่ทั่วประเทศ ไม่ว่าจะเป็นกิจการที่มีนักลงทุนชาวไทย หรือนักลงทุนจากต่างประเทศถือหุ้นอยู่ก็ตาม เมื่อนำข้อมูลพื้นที่อนุญาตให้ก่อสร้างมาคำนวณมูลค่าสิ่งก่อสร้างและมูลค่าเพิ่มที่เกิดจากกิจกรรมการก่อสร้าง บันทึกรวมอยู่ใน GDP สาขาการก่อสร้าง และขณะเดียวกันก็บันทึกมูลค่าการก่อสร้างเป็นการสะสมทุนถาวรหรือการลงทุนของประเทศ

ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่าการคำนวณ GDP ได้นับรวมรายได้ผลตอบแทนจากปัจจัยการผลิตของกิจกรรมการผลิตที่มาจากการลงทุนของชาวต่างชาติไว้ด้วยแล้ว

$$GNP = GDP + \text{Net factor Income payment from abroad}$$

ผลตอบแทนการลงทุนจากต่างประเทศ : ส่วนแบ่งที่ทำให้ GNP ของไทยลดลง

ในขั้นตอนถัดมา จะต้องนำรายได้ผลตอบแทนจากบัญชีการผลิตรายการต่างประเทศสุทธิ (Net factor income payment from rest of the world) มาบวกกับ GDP โดยใช้ข้อมูลจากบัญชีดุลการชำระเงิน ซึ่งครอบคลุมรายการที่สำคัญ 2 ประการ คือ ค่าตอบแทนแรงงาน และผลตอบแทนการลงทุนที่เคลื่อนย้ายระหว่างประเทศ ผลที่ได้ คือ ผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติ หรือ GNP

ตารางที่ 3. GDP GNP NI และ Per capita เปรียบเทียบก่อนและหลังปรับนิยาม RE

หน่วย : พันล้านบาท	เดิม					ใหม่				
	2544	2545	2546	2547	2548	2544	2545	2546	2547	2548
ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GDP)	5,134	5,451	5,917	6,490	7,088	5,134	5,451	5,917	6,490	7,096
บวก ผลตอบแทนบัญชีการผลิตรายการต่างประเทศสุทธิ	-85	-89	-111	-126	-170	-134	-188	-243	-291	-344
ผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติ (GNP)	5,048	5,362	5,806	6,364	6,918	5,000	5,262	5,674	6,199	6,752
หัก ภาษีทางอ้อมหักเงินอุดหนุน	513	588	675	700	768	513	588	675	700	768
ค่าเสื่อมราคา	759	791	824	868	927	759	791	824	868	927
รายได้ประชาชาติ (National Income)	3,776	3,984	4,307	4,796	5,222	3,728	3,884	4,175	4,631	5,051
Per capita GDP (บาทต่อปี)	81,916	86,322	92,960	101,093	109,440	81,916	86,322	92,960	101,093	109,440
Per capita GNP (บาทต่อปี)	80,558	84,919	91,216	99,127	106,816	79,785	83,338	89,144	96,559	104,175
จำนวนประชากร (พันคน)	62,668	63,143	63,655	64,197	64,763	62,668	63,143	63,655	64,197	64,763

ที่มา : สำนักบัญชีประชาชาติ สศช.

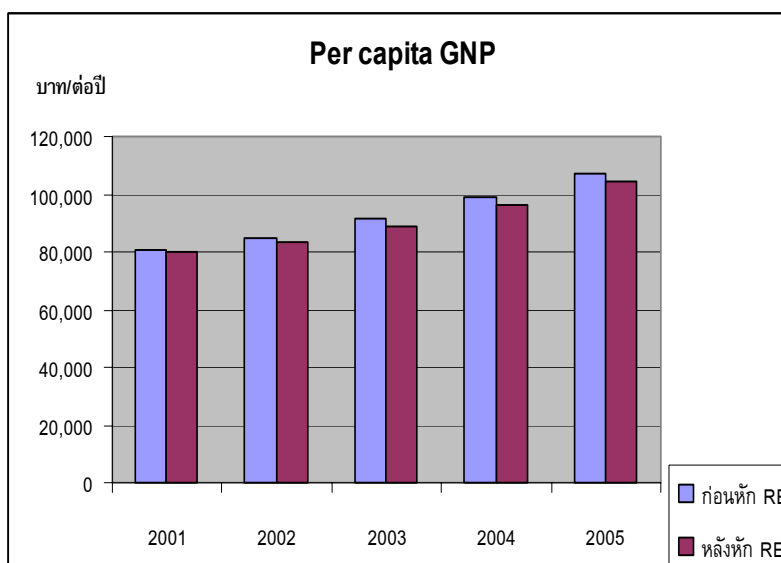
จากการปรับปรุงนิยามของรายการ Reinvested Earnings ดังรายละเอียดที่ได้กล่าวไว้ข้างต้น ได้ส่งผลกระทบต่อการจัดทำรายได้ประชาชาติ ดังนี้

มูลค่า GNP ลดลงจากเดิม

GNP ของไทยในช่วงปี 2544 - 2548 อยู่ในระดับ 5,000 5,262 5,674 6,199 และ 6,747 พันล้านบาท ตามลำดับ ลดลงจากเดิมก่อนที่จะมีการนำแนวคิดการลงบัญชีรายการ RE มาใช้ถึง 171 พันล้านบาท ในปี 2548 หรือร้อยละ 2.5 ของมูลค่า GNP เดิม

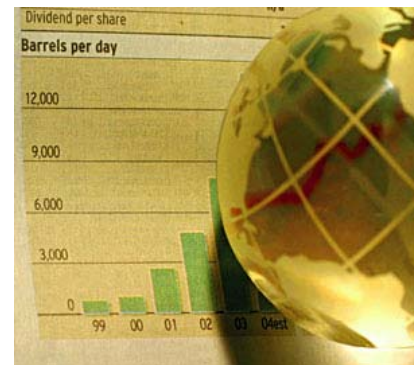
รายได้ต่อหัว หรือ Per capita GNP ลดลง

จากการที่ GNP มีมูลค่าลดลงจึงส่งผลทำให้ Per capita GNP ลดลงจากเดิมด้วย โดยที่อนุกรมใหม่มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 79,785 83,338 89,144 96,559 และ 104,175 บาทต่อปี ตั้งแต่ปี 2544 ถึง 2548 ตามลำดับ หรือลดลงเฉลี่ยที่ร้อยละ 3.2 ต่อปี

ผลตอบแทนการลงทุนจากต่างประเทศ : ส่วนแบ่งที่ทำให้ GNP ของไทยลดลง

ดุลต่างประเทศสุทธิ (Surplus of the nation on current account) การปรับนิยาม RE ของบัญชีดุลการชำระเงินใหม่นี้ ส่งผลให้บัญชีส่วนต่างประเทศ ทางด้านรายรับสุทธิลดลงจากเดิมในมูลค่าที่เท่ากับรายการ RE โดยมีมูลค่าลดลง เท่ากับ 48 100 132 164 และ 171 พันล้านบาท ตั้งแต่ปี 2544 - 2548 ตามลำดับ (ดูตารางที่ 4) ซึ่งหมายถึงสถานการณ์การกู้ยืมเงินทุนจากต่างประเทศสุทธิ (Net lending & borrowing from abroad) ซึ่งเป็นแหล่งเงินทุนของการสะสมทุนในประเทศ (Domestic Capital Formation) (ตารางที่ 5) มีระดับเพิ่มขึ้นในจำนวนที่เท่ากับการลดลงของผลตอบแทนจากปัจจัยการผลิตสุทธิจากต่างประเทศ

ตารางที่ 4. บัญชีส่วนต่างประเทศ (External transaction) เปรียบเทียบระหว่างก่อนและหลังปรับนิยาม RE

หน่วย : พันล้านบาท	เดิม					ใหม่				
	2544	2545	2546	2547	2548	2544	2545	2546	2547	2548
1. การส่งออกสินค้าและบริการ	3,381	3,499	3,887	4,588	5,230	3,381	3,499	3,887	4,588	5,211
2. ผลตอบแทนปัจจัยการผลิตจากต่างประเทศสุทธิ	-85	-89	-111	-126	-170	-134	-188	-243	-291	-344
ผลกระทบจาก RE						-48	-100	-132	-164	-171
3. เงินโอนรับจากต่างประเทศ	42	42	55	100	135	42	42	55	100	143
รายรับ	3,338	3,453	3,830	4,562	5,195	3,290	3,353	3,698	4,397	5,002
1. การนำเข้าสินค้าและบริการ	3,047	3,134	3,485	4,273	5,324	3,047	3,134	3,485	4,273	5,302
2. เงินโอนจ่ายไปต่างประเทศสุทธิ	18	16	16	14	14	18	16	16	14	15
3. Surplus of the nation on current accounts	273	302	329	275	-143	224	202	197	110	-314
ผลกระทบจาก RE						-48	-100	-132	-164	-171
รายจ่าย	3,338	3,453	3,830	4,562	5,195	3,290	3,353	3,698	4,397	5,002

ที่มา : สำนักบัญชีประชาชาติ สศช.

ศัพท์รายได้ประชาชาติ

Foreign Direct Investment : FDI หรือการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ เป็นธุรกรรมการลงทุนระยะยาวที่ผู้ลงทุนที่มีถิ่นฐานในประเทศหนึ่งมีต่อธุรกิจที่มีถิ่นฐานในอีกประเทศหนึ่ง โดยผู้ลงทุนมีส่วนในการบริหารธุรกิจนั้นๆ ทั้งนี้รวมถึงธุรกรรมการลงทุนครั้งแรกและครั้งต่อไปทั้งระหว่างผู้ลงทุนด้วยกันและระหว่างกิจการในเครือ ทั้งที่จัดตั้งเป็นนิติบุคคลและส่วนบุคคล ประกอบด้วยเงินลงทุนในทุนเรือนหุ้น (Equity Capital) ซึ่งหมายถึงการลงทุนด้วยการถือหุ้นในกิจการที่มีร้อยละ 10 ขึ้นไป เงินกู้จากบริษัทแม่ หรือบริษัทในเครือ และกำไรที่นำกลับมาลงทุน

Reinvested Earning : RE หรือ กำไรที่นำกลับมาลงทุน หมายถึง กำไรจากผลประกอบการในส่วนของนักลงทุนต่างชาติในประเทศไทย และของนักลงทุนไทยในต่างประเทศที่มีได้มีการจ่ายปันผล แต่ยกข้อไปเป็นกำไรสะสมในรอบบัญชี

ผลตอบแทนการลงทุนจากต่างประเทศ : ส่วนแบ่งที่ทำให้ GNP ของไทยลดลง

บัญชีการสะสมทุนในประเทศ (Domestic capital formation)

เงินออม (Saving) เงินออมของธุรกิจนิติบุคคลภาคเอกชน (Saving of Private Corporation) ลดลงจากเดิม เนื่องจากการปรับค่าจากผลตอบแทนการลงทุนจากต่างประเทศสุทธิ ที่ได้รับผลจากการบันทึกกำไรสะสมของกิจการที่มีผู้ถือหุ้นเป็นชาวต่างชาติซึ่งส่วนใหญ่เป็นการลงทุนในกิจการนิติบุคคล บันทึกเป็นรายการจ่ายให้ผู้ถือหุ้นชาวต่างชาติส่งออกไปต่างประเทศ จึงส่งผลให้กำไรสะสมที่สามารถนับเป็นการออมของกิจการนิติบุคคลมียอดลดลง และส่งผลต่อเนื่องถึงการออมโดยรวมของประเทศมีมูลค่าลดลงตามไปด้วย

ช่องว่างระหว่างการออมต่อการลงทุน (Saving - Investment Gap)

พบว่าช่องว่างมากขึ้น เนื่องจากการสะสมทุนรวมของประเทศมิได้รับผลกระทบจากรายการ RE มูลค่าจึงอยู่ในระดับเดิมที่ 1,237 ถึง 2,232 พันล้านบาท ในช่วงปี 2544 ถึง 2548 ส่วนเงินออมในประเทศมีระดับลดลง โดยมีมูลค่าตามข้อมูลใหม่ เท่ากับ 1,461 ถึง 1,918 ในช่วงปี 2544 ถึง 2548 ตามลำดับ ส่งผลให้ช่องว่างการออมต่อการลงทุนลดลง โดยในช่วงปี 2544 ถึง 2548 ช่องว่างยังคงเป็นบวก (การออมมากกว่าการลงทุน) แต่มีระดับลดลง ส่วนปี 2548 ช่องว่างเป็นลบ (การออมต่ำกว่าการลงทุน) ในระดับมูลค่า 314 พันล้านบาท (ตารางที่ 5) อัตราส่วนช่องว่างเงินออมต่อการลงทุนเทียบกับ GDP มีระดับลดลงจากเดิมที่ร้อยละ 5.32 5.54 5.56 4.24 และ -2.02 เปลี่ยนเป็นร้อยละ 4.36 3.71 3.33 1.69 และ -4.39 ในช่วงปี 2544 - 2548 ตามลำดับ (ตารางที่ 5)

ตารางที่ 5. บัญชีการสะสมทุนในประเทศ เปรียบเทียบก่อนและหลังปรับนิยาม RE

หน่วย : พันล้านบาท	เดิม					ใหม่				
	2544	2545	2546	2547	2548	2544	2545	2546	2547	2548
1. การสะสมทุนถาวรภาคเอกชน	785	866	1,036	1,254	1,544	785	866	1,036	1,256	1,543
2. การสะสมทุนถาวรภาครัฐบาล	396	378	388	427	508	396	378	388	426	505
3. ส่วนเปลี่ยนสินค้าคงเหลือ	56	54	53	58	179	56	54	53	57	180
การสะสมทุนรวม	1,237	1,297	1,477	1,740	2,232	1,237	1,297	1,477	1,739	2,228
เงินออมสุทธิ	792	873	999	1,152	1,220	743	773	868	984	1,051
1. เงินออมของเอกชน	535	485	544	678	720	486	385	412	509	544
1.1 เงินออมของครัวเรือน	275	215	250	323	350	275	215	250	320	345
1.2 เงินออมของนิติบุคคล	260	270	294	355	371	211	171	162	189	200
ผลจากรายการ RE						-48	-100	-132	-164	-171
2. เงินออมของรัฐบาลและรัฐวิสาหกิจ	257	388	456	473	500	257	388	456	475	507
ค่าเสื่อมราคา	759	791	824	868	927	759	791	824	868	927
ค่าสถิติผิดพลาด	-41	-65	-17	-5	-59	-41	-65	-17	-4	-64
เงินออมรวม	1,510	1,599	1,806	2,015	2,089	1,461	1,500	1,675	1,849	1,915
หัก Surplus of the nation on current accounts	273	302	329	275	-143	224	202	197	110	-314
แหล่งที่มาของเงินทุน	1,237	1,297	1,477	1,740	2,232	1,237	1,297	1,477	1,739	2,228
ช่องว่างระหว่างการออมและการลงทุน	273	302	329	275	-143	224	202	197	110	-314
% GDP	5.32	5.54	5.56	4.24	-2.02	4.36	3.71	3.33	1.69	-4.43

ที่มา : สำนักบัญชีประชาชาติ สศช.

รายการอื่น ๆ ในบัญชีประชาชาติตามระบบที่ประเทศไทยใช้อยู่ในปัจจุบัน ไม่ได้รับผลกระทบจากการปรับนิยาม Reinvested Earnings ทั้งโดยตรงและโดยทางอ้อม

ผลตอบแทนการลงทุนจากต่างประเทศ : ส่วนแบ่งที่ทำให้ GNP ของไทยลดลง

บัญชีเศรษฐกิจเงินทุน (Flow of Fund accounts) เป็นบัญชีแสดงกระแสการไหลเวียนของเงินทุนในระบบเศรษฐกิจ ที่เคลื่อนย้ายระหว่างสถาบันต่างๆ ทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ โดยผ่านเครื่องมือทางการเงินประเภทต่างๆ ผลการปรับนิยาม RE ส่งผลโดยตรงต่อรายการ Foreign debt and claims (net) ในบัญชีเศรษฐกิจเงินทุน โดยมีค่าลดลงจากอนุกรมเดิม เนื่องจากรายการการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ (FDI) ในบัญชีดุลการชำระเงินสูงขึ้น ซึ่งรายการนี้ตามนิยามของบัญชีเศรษฐกิจเงินทุน นับเป็นส่วนหนึ่งของยอดการกู้ยืมเงินทุนจากต่างประเทศสุทธิ (Net lending & borrowing from abroad) ของสถาบันธุรกิจนิติบุคคล จึงทำให้มูลค่า Foreign debt and claims (net) ทั้งในระดับสถาบัน และในภาพรวมทั้งประเทศ มียอดกู้ยืมสุทธิจากต่างประเทศสูงขึ้นจากเดิม โดยที่

นักลงทุนไทยไปลงทุนต่างประเทศถึง 13.7 เท่า ส่งผลต่อดุลบัญชีเดินสะพัด และดุลบัญชีการลงทุนและการเงิน ความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นแม้ว่าจะเป็น การเปลี่ยนแปลงทางบัญชี โดยมีได้มีผลโดยตรงต่อเม็ดเงินที่ไหลเข้าออกระหว่างประเทศก็ตาม แต่ก็เป็น การแสดงให้เห็นผลกระทบจากการลงทุนจากต่างประเทศและสถานะทางรายได้ที่แท้จริงของคนไทย ซึ่งจะต้องพิจารณาจากผลิตภัณฑ์ประชาชาติ หรือ GNP แต่นักวางแผนโดยทั่วไปมักจะพิจารณาเพียงเฉพาะ GDP ของประเทศ ที่มีอัตราการเติบโตมาอย่างต่อเนื่อง ซึ่งในอนาคตนักวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ คงจะต้องให้ความสำคัญต่อ GNP มากขึ้น เนื่องจากได้หักผลตอบแทนการลงทุนจากต่างประเทศสุทธิออกจาก GDP แล้ว ทำให้ GNP มีระดับลดลงจาก GDP และส่งผลต่อรายได้ต่อ

ตารางที่ 6. บัญชีเศรษฐกิจเงินทุน รายการ Foreign debts and claims (net) เปรียบเทียบระหว่างก่อนและหลังปรับนิยาม RE หัวที่หารเฉลี่ยเฉพาะส่วนที่

หน่วย : พันล้านบาท	เดิม					ใหม่				
	2544	2545	2546	2547	2548	2544	2545	2546	2547	2548
1. ภาคเอกชน	-26,722	-273,309	-275,090	-75,529	n.a.	-26,722	-273,309	-275,090	-75,529	n.a.
1.1 ครัวเรือน	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1.2 ธุรกิจ	-26,722	-273,309	-275,090	-75,529	n.a.	-26,722	-273,309	-275,090	-75,529	n.a.
ผลกระทบจาก RE						-48,470	-99,805	-131,905	164,835	-171,020
2. รัฐบาล	14,739	63,827	25,395	58,700	n.a.	14,739	63,827	25,398	58,700	n.a.
3. รัฐวิสาหกิจ	-33,702	-46,024	-57,176	-322	n.a.	-33,702	-46,024	-57,176	-322	n.a.
4. สถาบันการเงิน	-157,865	201,586	23,208	150,162	n.a.	-157,865	201,586	23,208	150,162	n.a.
4.1 ธนาคาร	-139,198	232,728	8,538	152,062	n.a.	-139,198	232,728	8,538	152,062	n.a.
4.2 ไม่ใช่นาคาร	-18,667	-31,142	14,670	-1,900	n.a.	-18,667	-31,142	14,670	-1,900	n.a.
รวมทั้งประเทศ	-203,550	-181,574	-334,456	-15,611	n.a.	-252,020	-281,379	-466,363	-180,446	n.a.
ผลกระทบจาก RE						-48,470	-99,805	-131,905	164,835	-171,020

ความแตกต่างของรายการ Foreign debts and claims ในบัญชีเศรษฐกิจเงินทุน (ตารางที่ 6) จะเท่ากับค่าแตกต่างในรายการ Surplus of the Nation on Current Account ของบัญชีการสะสมทุนในประเทศที่ปรากฏในตารางที่ 5

นอกจากนี้รายการ Share Capital ที่ถือครองโดยธุรกิจและครัวเรือนจะมียอดเปลี่ยนแปลงจากเดิมเช่นกัน

บทสรุป การปรับนิยามรายได้ผลตอบแทนการลงทุนจากต่างประเทศ ในส่วนกำไรสะสมของกิจการที่มีผู้ถือหุ้นเป็นชาวต่างชาติหรือ RE ส่งผลให้รายได้สุทธิจากต่างประเทศของไทยมีสถานะลดลง เนื่องจากต้องบันทึกเสมือนว่ามีการส่งคืนผลกำไรออกไปต่างประเทศเพิ่มขึ้นจากเดิม ซึ่งในข้อเท็จจริงมูลค่าการลงทุนของนักลงทุนจากต่างชาตินำมาลงทุนในไทยสูงกว่า

คนไทยได้รับจริงมีระดับลดลงด้วย สะท้อนให้เห็นถึงฐานะการเป็นเจ้าของทุนที่คนไทยยังมีจำนวนจำกัด ซึ่งมีสาเหตุเนื่องจากการขาดแคลนเงินทุน รวมทั้งการขาดองค์ความรู้วิทยาการในสาขาต่างๆ ที่จะสามารถขยายการลงทุนผลิตสินค้าและบริการด้วยตนเอง

อย่างไรก็ตาม ในปัจจุบันสถานการณ์การลงทุนของนักลงทุนไทยที่ไปลงทุนต่างประเทศเริ่มมีมากขึ้น โดยเฉพาะสาขาที่คนไทยมีความถนัดสูง เช่น อุตสาหกรรมบริการ และอุตสาหกรรมบริการเกษตร เป็นต้น ในส่วนนี้หากภาครัฐให้การส่งเสริมและสนับสนุนมากขึ้น จะช่วยทำให้รายได้ผลตอบแทนส่งกลับคืนมาสามารถชดเชยการขาดดุลรายได้ที่สูญเสียไปดังกล่าว และจะทำให้รายได้ต่อหัวของคนไทยเพิ่มขึ้นได้อีกในอนาคต

OFFICE OF THE NATIONAL
ECONOMIC AND SOCIAL
DEVELOPMENT BOARD :
NATIONAL ACCOUNTS
OFFICE

สำนักบัญชีประชาชาติ
สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการ
เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
962 ถนนกรุงเกษม
เขตป้อมปราบ
กรุงเทพฯ 10100
Phone: 02 280 4085
Ext 6166, 6186, 6180
Fax: 02 281 2466
E-mail: nao@nesdb.go.th

ที่ปรึกษา

นายอำพน กิตติอำพน
เลขาธิการฯ
นายอาคม เติมพิทยาไพสิฐ
รองเลขาธิการฯ
นายปรเมธี วิมลศิริ
ที่ปรึกษาด้านนโยบายและแผน
นางวนิดา มหากิจ
ผ.อ. สำนักบัญชีประชาชาติ

คณะทำงาน

นางสมจิตต์ จรรย์พงษ์
นายอภิชัย ธรรมเสริมสุข
นางสาวกัญฐิตา เพชรทนต์
นางสุชาดา แก้วมาตังงาม
นายสมบัติ กิจจารุวงศ์
นางสาวอุดมสุข เขียวพงศ์
นายธรรมรงค์ จรัสดำรงศักดิ์วัฒน์
นายอมรณัย มากนวล
นายพีรณัฐ แดงสกุล

ความก้าวหน้าการจัดทำบัญชีประชาชาติของประเทศไทย

จิตรภรณ์ เมฆกระจำจ

เมื่อวันที่ 17-19 ตุลาคม 2550 สำนักบัญชีประชาชาติ ได้รับเชิญให้เข้าร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการเรื่อง "An Inception Workshop on the Establishment of an ASEAN Forum on the system of National Accounts" ซึ่ง ASEAN Secretariat เป็นเจ้าภาพ จัดขึ้น ณ โรงแรม Amari Boulevard กรุงเทพฯ โดยมีผู้เข้าร่วมประชุมจาก UNESCAP, IMF, ASEAN Secretariat, สิงคโปร์, ฟิลิปปินส์, อินโดนีเซีย, มาเลเซีย, บรูไน, เวียดนาม, ลาว, กัมพูชา และไทย วัตถุประสงค์ของการประชุมเพื่อรับทราบสถานภาพของการพัฒนาระบบบัญชีประชาชาติ ตามกรอบแนวคิดของระบบบัญชีประชาชาติล่าสุดหรือ 1993 System of National Accounts (1993 SNA หรือ 1993 SNA Rev.1) ตลอดจนกำหนดแนวทางการประสานความร่วมมือระหว่างองค์กรระหว่างประเทศ และประเทศในภูมิภาคอาเซียน ในการพัฒนาการจัดทำบัญชีประชาชาติให้ได้มาตรฐานและมีคุณภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการพัฒนาระบบบัญชีประชาชาติเข้าสู่มาตรฐาน 1993 SNA ให้บังเกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม เช่น การพัฒนาความร่วมมือของประเทศในภูมิภาคภายใต้แนวคิด "Asean help Asean Scheme" การสร้างเวทีแลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์ ข้อมูลข่าวสารการพัฒนาในระดับภูมิภาค ตลอดจนการนำตัวอย่างของประเทศที่ประสบผลสำเร็จมาปรับใช้

สถานภาพการจัดทำบัญชีประชาชาติของประเทศไทย จัดได้ว่ามีความก้าวหน้ามากเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศในภูมิภาคนี้ โดยมีการจัดทำในระดับประเทศ เป็นรายปี รายไตรมาส และกระจายในระดับภาคและจังหวัดด้วย และปัจจุบันกำลังศึกษาและพัฒนาจัดทำระบบบัญชีประชาชาติให้เข้าสู่มาตรฐานสากลล่าสุด 1993 SNA รวมถึงศึกษาแนวทางการปรับปรุงวิธีการคำนวณรายได้ประชาชาติ ณ ราคาที่แท้จริง จากวิธีปริฐานคงที่ Fixed-weighted Volume Measure ไปใช้วิธีดัชนีลูกโซ่ หรือ Chain Volume Measure (CVM) ตามคำแนะนำในระบบ 1993 SNA

ในด้านคุณภาพของผลการจัดทำ ประเทศไทยได้รับการรับรองมาตรฐานจากกองทุนการเงินระหว่างประเทศ ตามโครงการมาตรฐานการเผยแพร่ข้อมูลระดับสูงที่เรียกว่า Special Data Dissemination Standard (SDDS) และโครงการ Report on the Observance of Standards and Codes (DATA ROSCs) โดยได้รับการประเมินให้อยู่ในเกณฑ์มาตรฐานระดับสูงเช่นเดียวกับประเทศสิงคโปร์ ฟิลิปปินส์ และอินโดนีเซีย จึงถือเป็นอีกหนึ่งความภาคภูมิใจในการนำเสนอความก้าวหน้าของการจัดทำสถิติบัญชีประชาชาติของประเทศไทยในเวทีระดับชาติครั้งนี้

ตารางเปรียบเทียบการพัฒนการจัดทำบัญชีประชาชาติของประเทศไทยในภูมิภาคอาเซียน

ประเทศ	ระบบบัญชีประชาชาติ				ปีฐาน		พัฒนา ระบบ ค.ศ. 1993	คุณภาพ		
	บัญชีประชาชาติ		ระดับ ภาค	ระดับ จังหวัด	ปีฐาน ที่ใช้	CVM		DQAF		ROSC
	รายปี	ไตรมาส						GDDS	SDDS	
ไทย	P,E,I	P,E	P	P	1988	△	△		○	○
สิงคโปร์	P,E,I	P,E	-	-	2000	△	△		○	○
ฟิลิปปินส์	P,E,I	P,E	P,E	-	2000	△	△		○	○
อินโดนีเซีย	P,E,I	P,E	P	-	2000	△	△		○	○
มาเลเซีย	P,E,I	P,E	-	-	2000		△		○	
บรูไน	P,E	P,E	-	-	2000		△	○		
เวียดนาม	P,E,I	P	P	-	1994		△	○		
ลาว	P,E	-	-	-	1990		△			
กัมพูชา	P,E	P,E	-	-	2000		△	○		

หมายเหตุ การจัดทำบัญชีประชาชาติตามมาตรฐาน UNSNA ประกอบด้วย 3 ด้าน คือ ด้านการผลิต Production approach (P) ด้านการใช้จ่าย Expenditure approach (E) และด้านรายได้ Income approach (I) ซึ่งแต่ละประเทศมีการจัดทำที่แตกต่างกันขึ้นกับความพร้อมของข้อมูลพื้นฐานและความต้องการนำไปใช้ประโยชน์ของแต่ละประเทศ

○ หมายถึง ดำเนินการแล้ว

△ หมายถึง อยู่ระหว่างพัฒนาการจัดทำ

